

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вибірковий освітній компонент

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Спеціальність А5 **Професійна освіта**

Освітня програма **Професійна освіта**

Викладачі: д.пед.н., проф.. Кобилянський О.В., д.пед.н., проф. Дембіцька С.В.

Мова викладання: українська

Кредитів ЕКТС – 3

Лекцій – **16 год.**

Практичних – **16 год.**

Самостійна робота – **58 год.**

Вид контролю: **диференційований залік**

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні в здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти системного уявлення про сутність, структуру та шляхи розвитку професійної компетентності викладача закладу вищої освіти, оволодінні сучасними підходами до самооцінювання й розвитку власної педагогічної майстерності, а також формуванні готовності до безперервного професійного самовдосконалення в умовах трансформації вищої освіти.

Завдання дисципліни:

1) розкрити сутність, структуру та компоненти професійної компетентності викладача ЗВО (предметно-фахову, психолого-педагогічну, методичну, комунікативну, дослідницьку, цифрову, управлінську);

2) ознайомити здобувачів із сучасними моделями й стандартами професійної компетентності науково-педагогічних працівників у вітчизняній та зарубіжній практиці;

3) сформувати вміння здійснювати самооцінювання (рефлексію) рівня власної професійної компетентності та визначати індивідуальну траєкторію її розвитку;

4) сформувати навички проєктування індивідуальної програми професійного розвитку та підвищення кваліфікації науково-педагогічного працівника;

5) розвинути здатність застосовувати сучасні технології та інструменти для розвитку окремих складових професійної компетентності (цифрової, дослідницької, комунікативної);

б) сформувати готовність до безперервного навчання впродовж життя (lifelong learning) та участі в системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни

ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК5. Здатність діяти на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору.

СК2. Здатність застосовувати цифрові засоби, інструменти, ресурси і технології у науковій та освітній діяльності.

СК3. Здатність реалізовувати науково-педагогічну діяльність та управління освітнім процесом на основі сучасних наукових підходів.

СК5. Здатність започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати процес наукового дослідження з дотриманням академічної доброчесності

СК6. Здатність моделювати, реалізовувати й оцінювати освітній процес; готовність складати програми додаткової професійної освіти відповідно до запитів роботодавців

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї в умовах професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Програмні результати навчання

РН5. Знаходити, обробляти та аналізувати інформацію щодо проблем професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї з різних джерел на основі сучасних технологій її пошуку.

РН6. Інтегрувати передові концептуальні та методологічні підходи з науково-дидактичних, виховних, адаптивних та інших основ професійної, фахової передвищої та вищої освіти, а також підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї.

РН8. Організовувати та здійснювати освітній процес у закладах професійної освіти на сучасних наукових засадах та прогнозувати результати впливу власного дослідження на покращення його якості.

РН9. Володіти методами і методиками діагностики стану компетентності, методами й методиками моніторингу якості.

РН10. Застосовувати індивідуальні й групові прийоми прийняття управлінських рішень щодо організації колективної творчої діяльності.

Тематика

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Теоретичні засади професійної компетентності викладача ЗВО

Тема 1. Професійна компетентність викладача ЗВО: сутність, структура, функції. Поняття «компетентність», «професійна компетентність», «педагогічна компетентність». Структурні компоненти: предметно-фахова, психолого-педагогічна, методична, комунікативна, дослідницька, цифрова, управлінська компетентності. Функції професійної компетентності в діяльності науково-педагогічного працівника.

Тема 2. Моделі та стандарти професійної компетентності науково-педагогічних працівників. Вітчизняні та зарубіжні моделі компетентності викладача. Кваліфікаційні вимоги до науково-педагогічних працівників ЗВО в Україні. Професійні стандарти викладача вищої школи.

Тема 3. Психолого-педагогічна компетентність викладача. Знання вікової та педагогічної психології, психології дорослих (андрагогіки). Уміння здійснювати психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти. Емоційний інтелект та психологічна культура викладача.

Тема 4. Предметно-фахова та методична компетентність викладача. Глибина й системність фахових знань, здатність до їх дидактичної трансформації. Методична компетентність: володіння технологіями, методами і формами організації навчання за фахом.

Тема 5. Комунікативна компетентність викладача закладу вищої освіти. Педагогічне спілкування: функції, стилі, бар'єри. Ораторська майстерність, культура мовлення викладача. Конфліктологічна компетентність та навички медіації в академічному середовищі.

Тема 6. Дослідницька (науково-дослідна) компетентність викладача. Здатність проводити власні наукові дослідження, публікувати результати, залучати здобувачів до наукової роботи. Академічна доброчесність як складова дослідницької компетентності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Розвиток професійної компетентності та педагогічної майстерності викладача

Тема 7. Цифрова компетентність викладача закладу вищої освіти. Рамка цифрової компетентності педагога (DigCompEdu). Використання цифрових інструментів та штучного інтелекту в науково-педагогічній діяльності.

Тема 8. Педагогічна майстерність викладача: сутність, рівні, шляхи формування. Компоненти педагогічної майстерності: гуманістична спрямованість, педагогічна техніка, професійні знання та здібності. Рівні сформованості педагогічної майстерності.

Тема 9. Самооцінювання та рефлексія професійної компетентності викладача. Методи й інструменти самодіагностики професійної компетентності. Портфоліо викладача як засіб фіксації та аналізу професійного розвитку.

Тема 10. Проєктування індивідуальної траєкторії професійного розвитку викладача. Визначення дефіцитів компетентності та цілей професійного зростання. Побудова індивідуального плану підвищення кваліфікації.

Тема 11. Система підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників в Україні та за кордоном. Форми підвищення кваліфікації: стажування, тренінги, онлайн-курси, наукові школи. Визнання результатів підвищення кваліфікації.

Тема 12. Безперервний професійний розвиток (Lifelong Learning) викладача закладу вищої освіти. Концепція навчання впродовж життя. Мотивація до самовдосконалення, запобігання професійному вигоранню викладача.

Теми лекційних занять

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин
<i>Модуль 1</i>		
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні засади професійної компетентності викладача ЗВО</i>		
1	Тема 1. Професійна компетентність викладача ЗВО: сутність, структура, функції.	1
2	Тема 2. Моделі та стандарти професійної компетентності науково-педагогічних працівників.	2
3	Тема 3. Психолого-педагогічна компетентність викладача.	1
4	Тема 4. Предметно-фахова та методична компетентність викладача.	1
5	Тема 5. Комунікативна компетентність викладача закладу вищої освіти.	2
6	Тема 6. Дослідницька (науково-дослідна) компетентність викладача.	1
<i>Модуль 2</i>		
<i>Змістовий модуль 2. Розвиток професійної компетентності та педагогічної майстерності викладача</i>		
7	Тема 7. Цифрова компетентність викладача закладу вищої освіти.	1
8	Тема 8. Педагогічна майстерність викладача: сутність, рівні, шляхи формування.	2
9	Тема 9. Самооцінювання та рефлексія професійної компетентності викладача.	1
10	Тема 10. Проєктування індивідуальної траєкторії професійного розвитку викладача.	1
11	Тема 11. Система підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників в Україні та за кордоном.	2
12	Тема 12. Безперервний професійний розвиток (Lifelong Learning) викладача закладу вищої освіти.	1
	<i>Усього годин</i>	16

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть год. (денна ф.н.)
1	Самодіагностика професійної компетентності викладача (за структурними компонентами).	2
2	Аналіз рамки DigCompEdu та визначення власного рівня цифрової компетентності.	2
3	Розробка фрагмента заняття з розвитку комунікативної компетентності (педагогічне спілкування).	2
4	Аналіз кейсів конфліктних ситуацій в академічному середовищі та розробка стратегій їх вирішення.	2
5	Побудова портфоліо викладача (структура, зміст, приклади матеріалів).	2
6	Розробка індивідуального плану професійного розвитку (підвищення кваліфікації).	2
7	Аналіз програм підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників (вітчизняних і зарубіжних).	2
8	Розробка стратегії запобігання професійному вигоранню та підтримки мотивації до самовдосконалення.	2
	Усього годин	16

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть год. (денна ф.н.)
1.	Самостійне опрацювання тем теоретичного матеріалу:	
1.1	Професійна компетентність викладача ЗВО. Скласти схему структурних компонентів власної професійної компетентності.	2
1.2	Моделі та стандарти професійної компетентності. Порівняти вітчизняну та одну із зарубіжних моделей компетентності викладача.	2
1.3	Психолого-педагогічна компетентність. Проаналізувати власний рівень розвитку емоційного інтелекту (самодіагностика).	2
1.4	Предметно-фахова та методична компетентність. Скласти перелік методів і технологій, якими володіє здобувач за фахом.	2
1.5	Комунікативна компетентність. Розробити приклад розв'язання конфліктної педагогічної ситуації.	2
1.6	Дослідницька компетентність. Проаналізувати власний науковий доробок (публікації, участь у конференціях) за останній рік.	2
1.7	Цифрова компетентність. Оцінити власний рівень за рамкою DigCompEdu та визначити напрями розвитку.	2
1.8	Педагогічна майстерність. Підготувати есе про приклад педагогічної майстерності викладача (за власним досвідом).	2
1.9	Самооцінювання професійної компетентності. Розробити фрагмент власного портфоліо викладача.	2
1.10	Індивідуальна траєкторія професійного розвитку. Визначити три пріоритетні напрями власного професійного зростання.	2
1.11	Система підвищення кваліфікації. Проаналізувати доступні програми підвищення кваліфікації за фахом.	2
1.12	Безперервний професійний розвиток. Розробити особистий план запобігання професійному вигоранню.	2
2	Опрацювання лекційного матеріалу	8
3	Підготовка до практичних занять	14

4	Підготовка до модульного контролю (два колоквиуми)	6
5	Підготовка до складання диференційного заліку	6
	Усього годин	58

10. Індивідуальні завдання:

Індивідуальні завдання можуть видаватися викладачем у вигляді виконання індивідуальних науково-дослідних робіт (підготовка доповідей на щорічну науково-теоретичну конференцію викладачів, співробітників та аспірантів ВНТУ та інші науково-технічні конференції та семінари, підготовка наукових публікацій) за згодою здобувача.

Кожен аспірант виконує індивідуальне завдання за однією із тем:

1. Розробка власного профілю професійної компетентності викладача за структурними компонентами.
2. Складання індивідуальної програми професійного розвитку та підвищення кваліфікації.
3. Розробка портфоліо викладача закладу вищої освіти.
4. Аналіз зарубіжного досвіду формування професійної компетентності науково-педагогічних працівників.
5. Розробка стратегії розвитку цифрової компетентності відповідно до рамки DigCompEdu.
6. Дослідження чинників і шляхів запобігання професійному вигоранню викладача ЗВО.
7. Розробка методичних рекомендацій щодо розвитку комунікативної компетентності викладача.
8. Аналіз моделей оцінювання педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників.
9. Проектування системи наставництва (менторства) для молодих викладачів кафедри.

Методи навчання

Опанування курсу передбачає застосування репродуктивних, пояснювально-ілюстративних, проблемно-пошукових, аналітичних та творчих методів навчання.

Методи навчання:

- традиційні методи: словесні (лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія), наочні (презентація, демонстрація, спостереження), практичні (ділова та рольова ігри, моделювання педагогічних ситуацій, вправи);
- інтерактивні методи («мозковий штурм», «мікрофон», кейсметод). Методи СРС: написання есе, робота з електронною бібліотекою, вправи, самостійна робота студентів з різними джерелами інформації (нормативні документи, підручники, науково-методичні статті)
- дистанційні методи навчання: метод індивідуалізованого навчання, навчання з освітніми ресурсами (освітня платформа Google Classroom),

телекомунікаційні методи (Zoom-конференції, зустрічі у Google Meet, робота у Telegram, робота у Viber-групах).

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється у формі фронтального, індивідуального чи комбінованого контролю знань здобувачів під час лекційного заняття, тестування, колоквиуму. Під час підсумкового контролю враховуються результати здачі всіх видів навчальної роботи згідно із структурою кредитів. Підсумковий контроль знань здійснюється в кінці опанування освітнього компоненту шляхом додавання загальної кількості балів, отриманих під час навчання, або шляхом проведення диф.заліку. Оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи робиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів з окремих видів роботи та в цілому за модулями (в балах):

Вид роботи	Модуль 1	Модуль 2	Разом
1. Підготовка до практичних занять	15	15	30
2. Самостійна робота	10	10	20
3. Колоквиуми	15	15	30
4. Індивідуальні науково-дослідні завдання	10	10	20
Всього за модуль	50	50	100

Шкала оцінювання: ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
75-81	C
64-74	D
60-63	E
35-59	FX з можливістю повторного складання
0-34	F з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий)	A	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; виявлено глибокі знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, сформовано необхідні практичні навички вирішувати професійні завдання щодо сучасних педагогічних технологій у закладах вищої освіти; усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
III	B	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу

Достатній (конструктивний)		освоєний цілком, без прогалин; сформовано уміння викладати основні ідеї щодо сучасних педагогічних технологій у закладах вищої освіти. Необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
	C	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Вміння викладати базові ідеї щодо сучасних педагогічних технологій у закладах вищої освіти, а також практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо; усі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
II Середній (репродуктивний)	D	Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, виявлено знання та розуміння основних положень щодо сучасних педагогічних технологій у закладах вищої освіти; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
	E	Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання завдань не виконано або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.
I Низький	FX з можливістю повторного складання	Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
	F обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів за видами робіт

Рівень компетентності	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання			
		Підготовка до практичних занять	Самостійна робота	Колоквіум (тести)	Індивідуальні науково-дослідні завдання
IV Високий (творчий)	A	13,5–15 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення, продемонстрував творчий підхід до аналізу педагогічної творчості й майстерності викладача	9–10 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначень та категорій	13,5-15б: 90–100% правильних відповідей	9–10 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначень та категорій
III Достатній (конструктивний)	B	12,3–13,4 б.: здобувач розкрив суть питання, але у	8,2–8,9 б.: розкрив суть питання, але у відповіді допущені	12,3-13,4 б.: 82–89% правильних відповідей	8,2–8,9 б.: розкрив суть питання, але у відповіді допущені

тивний)		відповіді допущені деякі несуттєві помилки, відсутнє обґрунтування окремих положень	деякі несуттєві помилки, відсутнє обґрунтування окремих положень		деякі несуттєві помилки, відсутнє обґрунтування окремих положень
	C	11,3–12,2 б.: розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень	7,5–8,1 б.: розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень	11,3–12,2 б.: 75–81% правильних відповідей	7,5–8,1 б.: розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень
II Середній (репродуктивний)	D	9,6–11,1 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	6,4–7,4 б.: не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	9,6–11,2 б.: 64–74% правильних відповідей	6,4–7,4 б.: не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань
	E	8,6–9,5 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань, хоча і з деякими відхиленнями	5,5–6,3 б.: не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань, хоча і з деякими відхиленнями	9–9,5 б.: 60–63% правильних відповідей	5,5–6,3 б.: не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань, хоча і з деякими відхиленнями
I Низький	FX, F	0 б.: за повну відсутність відповіді	0 б.: за повну відсутність відповіді	0–8,9 б.: 0–59% правильних відповідей	0 б.: за повну відсутність відповіді

Академічні права та обов'язки учасників освітнього процесу

Здобувачі та викладачі ВНТУ повинні дотримуватися норм забезпечення честі, гідності, взаємної поваги і довіри, рівноправності та толерантності усіх учасників освітнього процесу шляхом дотримання принципів академічної доброчесності, викладених у **«Положенні про академічну доброчесність у ВНТУ»**.

З метою запобігання та виявлення плагіату у навчальних роботах, розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань та активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування слід дотримуватись норм **«Положення про запобігання академічному плагіату та порядок його виявлення у навчальних, наукових, кваліфікаційних та науково-методичних роботах у ВНТУ»**.

З метою визнання результатів навчання здобутих під час неформальної та/або інформальної освіти (що здобувалася за освітніми програмами та не передбачала присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але могла завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій, а також освіти, яка здійснювалася у порядку самоосвіти), здобувачі можуть скористатися відповідними процедурами, наведеними у **«Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ВНТУ»**.

Здобувачі мають право оскаржити результати проміжних та підсумкових контрольних заходів, але на лише на підставі аргументованих пояснень, відповідно до «Порядку організації та проведення заліків, диференційованих

заліків, екзаменів у ВНТУ», а також безпосередньо звернувшись до освітнього омбудсмена, згідно **«Положення про освітнього омбудсмена з прав студентів ВНТУ»**.

З метою вирішення конфліктних ситуацій, що можуть виникнути у здобувачів із іншими учасниками освітнього процесу та/або недопущення виникнення конфліктних ситуацій потрібно бути обізнаним у нормах **«Кодексу етики ВНТУ»**.

Здобувачі ВНТУ мають керуватися принципом «нульової толерантності» до будь-яких проявів корупції і повинні вживати всіх передбачених законодавством заходів щодо запобігання, виявлення та протидії корупції і пов'язаним з нею діям (практикам), відповідно до **«Антикорупційної програми ВНТУ»**.

Наведені документи оприлюднені на сайті ВНТУ: <https://vntu.edu.ua/uk/public-info/zag.html>.

Рекомендована література

Основна

1. Грабовський О. В., Коломієць Л. В., Савельєва О. С. Професійна педагогіка : Підручник. Одеса : Бондаренко М. О., 2020. 575 с.
2. Дембіцька С. В., Кобилянський О. В., Пугач С. С., Кобилянська І. М., Шостацька М. О. Підготовка фахівців із професійної освіти в умовах сучасних трансформацій: теорія та практика. Монографія. Вінниця: ВНТУ, 2025, 354 с.
3. Дембіцька С., Кобилянський, О. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з професійної освіти засобами цифрових технологій. Педагогіка безпеки, 2023. № 8(1-2), 01–07. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2023-8-1-001-007>.
4. Дидактичні основи професійної освіти: підручник / О.Е.Коваленко, Н.О. Брюханова., Н.В. Божко, В.В. Белікова, В.Б.Бакатанова; за ред.. О.Е.Коваленко/ Укр. інж.-пед. акад.- .Харків: «Друкарня Мадрид», 2017. 238 с.
5. Дольнікова Л.В., Муқан Н.В. Професійна педагогіка. Львівська політехніка, 2021. 324 с.
6. Задорожна-Княгницька Л. В., Нетребя М. М., Бодик О. П. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. Маріуполь : Купрієнко С. В., 2022. 309 с.
7. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с.
8. Каленський А. А. Концептуальні засади екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній (професійно-технічній) освіті. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки. 2022. № 48. С. 87-94.
9. Методика професійної освіти: навчальний посібник / Д. О. Чернишев, К. І. Почка, Г. Л. Корчова, Ю. С. Красильник, М. В. Руденко. Київ: ЦП «Компринт», 2024. 224 с.
10. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 208 с.
11. Педагогіка вищої школи : Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф.

Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. Бердянськ: БДПУ, 2020. 517 с

12. Шевчук С.С. Навчально-методична діяльність педагога ЗП(ПТ)О на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 73 с.

13. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практикозорієнтований аспект: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.

Допоміжна

1. Dembitska, S., Kobylianska, I., Kobylianskyi, O., & Puhach, V. Psychological and didactic fundamentals of modern educational technologies of visualization. Педевтологія, 1, 36-43.

2. Kulishov, V.S., Skyba, Y.A., Yermolenko, A.B., Shevchuk, S.S. & Shchypyska, T.P. Development of Scientific and Methodical Competence of Teachers of Vocational Education Institutions. *Propósitos y Representaciones*. Mar. 2021. Vol. 9. URL: <http://revistas.usil.edu.pe/index.php/pyr/article/view/994>

3. Беляєв, С. Б., Степанець, І. О. Інноваційна культура викладача педагогічного закладу вищої освіти: теоретико-методологічний та емпіричний аспекти. Наукові записки кафедри педагогіки. 2023. Вип. 52. С. 6–15. DOI: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2023-52-01>

4. Дороніна Т.О. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні : навч. посіб. для магістрантів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 250 с.

5. Єрмоленко А.Б., Масліч С.В. Стратегічні домінанти розвитку закладу професійної освіти. *Педагогічні науки: зб. наук. праць*. Херсон, 2023. № 101.

6. Ігнатович, О. М. Психологічні основи розвитку фахової інноваційної культури педагогічних працівників : монографія. Київ : ДКСЦентр, 2018. 376 с.

7. Інноваційні педагогічні технології у системі неперервної професійної освіти : монографія / За ред. С. С. Вітвицької. Житомир : «Полісся», 2015. 368 с.

8. Кулішов В. С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с.

9. Лукіяничук А.М. Мотивація професійної діяльності педагогічних працівників : методичні рекомендації : Біла Церква : БІНПО ДЗВО УМО, 2020. 46 с.

10. Розвиток науково-методичної компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О у системі післядипломної освіти: науково-методичний посібник / Єрмоленко А.Б., Набок М.В., Шевчук С.С., Масліч С.В., Кулішов В.С. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 101 с.